

Lausunto

28.10.2022

Asia: VN/21541/2020

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 14.10.2022 Valtiontalouden tarkastusvirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Lainsäädäntöhankkeen tavoite

Esityksen mukaan lainsäädäntöhankkeen ensisijaisena tavoitteena on selkeyttää valtion erityisrahoitusyhtiön valvontaa koskevaa sääntelyä saattamalla se nykyistä yhtiön valvontakäytäntöä vastaavalle tarkkuustasolle. Esityksessä todetaan, että yhtiön valvontaa on jatkuvasti kehitetty ja käytännössä valvonta on saatettu yleisesti arvioituna asianmukaiselle tasolle viime vuosien aikana. Lainsäädäntöhankkeessa on toisena keskeisenä kysymyksenä se, miten valtion erityisrahoitusyhtiön valvonta tulisi organisoida, jotta valvonta olisi mahdollisimman kattavasti ja tehokkaasti toteutettavissa ja jotta valvonnan järjestämisellä ei vaikeutettaisi yhtiön elinkeinopoliittisen tehtävän hoitamista. Esityksessä kuvataan Finnvera-konsernin elinkeinopoliittista toimintaa, roolia ja tehtävää sekä sitä, mille pohjalle organisaation valvonta aineellisessa mielessä pitäisi rakentaa ja miten valvonta tulisi organisoida.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastuksissaan suosittanut huolehtimaan Finnveran toiminnan valvonnasta siten, että lainsäädännön tavoite luottolaitosvalvonnan periaatteiden mukaisesta

valvonnasta toteutuisi. Tarkastusvirasto tukee esityksessä esitettyä Finnveran rahoitusvalvonnan siirtoa työ- ja elinkeinoministeriöstä Finanssivalvonnan tehtäväksi.

Tarkastusvirasto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että luonnoksessa esitetystä ”Nykytila ja sen arviointi” -koskevasta osuudesta on vaikea hahmottaa, mikä Finnveran rahoitusvalvonnan nykytila on.

Ehdotukset ja vaikutukset

Luonnoksessa todetaan, että ”Nykyisen työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman Finnvera Oyj:n valvonnan vahvuuksiksi voidaan mainita muun ohessa se, että yhtiön valvontaprosessia on kehitetty systemaattisesti ja valvonta on tällä hetkellä saavuttanut asianmukaisen tason, mikä seikka on huomioitu myös edellä lyhyesti kuvatuissa VTV:n tekemissä tarkastusten seurannoissa.”

Valtiontalouden tarkastusvirasto pyytää korjaamaan edellä esitetyn kohdan. Tarkastusvirasto ei ole jälkiseurannassa todennut, että valvontaprosessi ja valvonnan asianmukainen taso olisi toteutunut. Jälkiseuranta ei ole sisältänyt valvontaprosessin ja valvonnan tarkastamista. Jälkiseuranta pohjautuu työ- ja elinkeinoministeriöstä saatuihin tietoihin valvonnan järjestämisen tilasta.

Julkisyhteisöjen ehdolliset vastuut -tarkastuksessa (19.2.2018) todettiin:

”Finnveran ulkoista rahoitusvalvontaa hoitavalla työ- ja elinkeinoministeriön sisäisellä tarkastuksella ei ole ollut ajantasaista suunnitelmaa valvonnan sisällöstä. Käytännössä valvonta on rajautunut Finnveran toimittamien raporttien läpikäyntiin ja joihinkin tapaamisiin sekä yksittäisiin tarkastuksiin. Valvonnan suunnittelemattomuus ja noudatettavien periaatteiden määrittelemättömyys ovat vaikeuttaneet lainmukaista valvontaa.

Valtiontalouden tarkastusviraston suositti:

”Työ- ja elinkeinoministeriö määrittää Finnveran riskiasemasta rapor-toinnin sisällön ja huolehtii Finnveran toiminnan valvonnasta siten, että lainsäädännön tavoite luottolaitosvalvonnan periaatteiden mukaisesti valvonnasta toteutuu.”

Julkisyhteisöjen ehdolliset vastuut -jälkiseurantaraportissa (20.6.2020) todettiin, että ”Työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen mukaan Finnveran riskienhallintaa kehitetään ja valvontakäytäntöjä lähennetään Finanssivalvonnan ohjeiden, määräysten ja vaatimusten suuntaan. Työ- ja elinkeinoministeriön tarkastus- ja auditointi -vastuualue on määritellyt valvonnan pohjaksi Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonnassa sovellettavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet. ICAAP-arviointikehikon käyttöönotto on työ- ja elinkeinoministeriön mukaan osaltaan kehittänyt myös riskiasemaraportointia työ- ja elinkeinoministeriölle. Rahoitusvalvontaa ja valvojan arviointia varten tarkastus- ja auditointi -vastuu -alueella on käytössä arviointikehikko (SREP-arvio). Valvojan arvion

tavoitteena on arvioida Finnvera Oyj:n vakavaraisuutta, likviditeetin riittävyyttä, riskejä sekä luotettavan hallinnon järjestämistä.”

”Jälkiseurannan perusteella voidaan todeta, että valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö ovat ryhtyneet valmistelemaan tarkastuksen suositusten mukaisia toimia. Tätä voi pitää myönteisenä kehityksenä, vaikka ehdollisten vastuiden hallintaan suositeltuja käytäntöjä ei ole merkittävässä määrin vielä otettu käyttöön.”

Ulkomaiden lainsäädäntö

Luonnoksessa on selostettu muiden maiden lainsäädäntöä ja muita ulkomaisia käytäntöjä. Tätä voidaan pitää hyvänä menettelynä, koska muiden maiden käytäntöjen esille tuomisella ja mahdollisten tavoiteltavana pidettävien esimerkkien läpikäynnillä voidaan tuoda laajempi kokonaiskuva eduskunnalle siitä, miten esityksen kohteena olevat asiat ja tehtävät on päätetty hoitaa muissa maissa.

Linkit tarkastusraporttiin ja jälkiseurantaraporttiin:

<https://www.vtv.fi/app/uploads/2018/05/21094319/julkisyhteisojen-ehdolliset-vastuut.pdf>

<https://www.vtv.fi/app/uploads/2020/06/VTV-Jalkiseuranta-Julkisyhteisojen-ehdolliset-vastuut-4-2018.pdf>

Okko Matti
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Mustonen Vuokko
Valtiontalouden tarkastusvirasto